

УДК 336.14

Кондратюк Сергій Якович,
канд. екон. наук, доц., доцент кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
(03680, Україна, Київ, проспект Перемоги, 54/1)
E-mail: kondratuk_sergey@ukr.net

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО І МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ

АНОТАЦІЯ. У статті розглянуто концептуальні підходи до раціоналізації видатків державного і місцевих бюджетів в Україні для формування підвалин сталого соціально-економічного розвитку країни та антикризової бюджетної безпеки. Модель раціоналізації видатків бюджету є важливою передумовою для ефективного управління ними. Тому спрямована на організацію бюджетного процесу орієнтованого на результати, реструктуризацію бюджетної мережі, вдосконалення управління інвестиціями, підвищення адресності заходів з соціальної підтримки громадян, жорсткість режиму економії бюджетних коштів. Соціальним наслідком має бути орієнтація бюджетної політики на підтримку громадян, а не підприємств. Стаття підтверджує вихідну базову позицію в організації фінансової діяльності держави — обґрунтованість, доцільність і цільове спрямування видатків бюджету.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: державний бюджет, видатки бюджету, місцеві бюджети, раціоналізація видатків бюджету, бюджетні кошти, реструктуризація бюджетної мережі.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Для стабілізації економічної ситуації в державі необхідні комплексні заходи щодо економного та раціонального використання державних коштів, передбачених для утримання органів державної влади і місцевого самоврядування, утворених цими органами підприємств, установ та організацій, які використовують кошти державного і місцевих бюджетів. Кабінет міністрів України прийнявши постанову від 1 березня 2014 р. № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету» затвердив заходи щодо економного та раціонального використання державних коштів, які передбачають не тільки короткостроковий характер застосування, а спрямовані на довгострокову перспективу. «Стратегія розвитку системи управління державними фінансами» схвалена розпорядженням Кабінету міністрів України від 1 серпня 2013 р. № 774-р, Стратегічний план діяльності Міністерства фінансів України на 2014 бюджетний рік та два бюджетних періоди, що настають за плановим (2015—2016 роки) і Проект

модернізації державних фінансів тільки поверхово спрямовані на вирішення ключової проблеми державних фінансів — раціоналізації видатків бюджетів. Прийнятих заходів недостатньо для гармонізації вітчизняної бюджетної системи із західноєвропейськими стандартами.

Динамічність державотворення, зміна пріоритетів соціально-економічного розвитку країни неминує вимагає структурних зрушень у бюджетних видатках. Якісне виконання державою своїх функцій може бути забезпечена насамперед за рахунок збалансування фінансових можливостей держави і зобов'язань та оптимальної структури видатків бюджетів. Обмеженість бюджетних ресурсів держави і місцевого самоврядування призвела до тенденції спрямування видатків бюджетів переважно на подолання поточних проблем. Тому потрібна цілеспрямована програма комплексної раціоналізації видатків державного і місцевих бюджетів в Україні для стимулювання сталого соціально-економічного розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд досліджень і публікацій підтверджує науковий інтерес учених в Україні до проблем використання бюджетних коштів, планування, розподілу та спрямування видатків державного і місцевого бюджетів в умовах ринкових трансформацій. Окремі напрями згаданих досліджень відображені в роботах Є. Балацького [1], А. Бояр [2], Л. Василенко, Н. Дехтяр [5], В. Дем'янишина [4], А. Єпіфанова, К. Жулінської [6], М. Карліна, О. Квачан [6], О. Кириленко, І. Луніної, Т. Набоки [7], О. Озерчук [8], В. Опаріна [10], К. Павлюк, В. Савки [9], В. Федосова [3], С. Юрія [10] та інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проте залишається невирішеним комплекс питань формування раціональної основи видатків бюджетів, їх систематизація за найважливішими для громадянського суспільства напрямками.

Формулювання мети і завдання дослідження. Метою та завданням статті є дослідження концепту раціоналізації видатків державного і місцевих бюджетів в Україні як основи сталого соціально-економічного розвитку країни та антикризової бюджетної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Раціоналізація видатків державного і місцевих бюджетів має здійснюватись за такими напрямками:

- 1) організація бюджетного процесу, орієнтованого на результати;

2) реструктуризація бюджетної мережі;
3) вдосконалення управління інвестиціями в умовах кризи;
4) підвищення адресності заходів з соціальної підтримки громадян;

5) видатки бюджетних коштів з урахуванням організації співробітництва територіальних громад;

6) орієнтація бюджетної політики на підтримку громадян, а не підприємств;

7) жорсткість режиму економії бюджетних коштів.

Організація бюджетного процесу, орієнтованого на результат передбачає такі основні напрями його вдосконалення:

- використання єдиного реєстру видаткових зобов'язань (як звичайних, так і фінансових зобов'язань) в якості інструменту раціоналізації державних і місцевих видатків;

- роздільне планування постійних (діючих) і періодичних (нових) зобов'язань;

- використання інструментів оцінки результативності бюджетних видатків і забезпечення їх обліку в бюджетному плануванні.

Для підвищення ефективності використання єдиного реєстру видаткових зобов'язань в удосконаленні бюджетного процесу можна:

- провести інвентаризацію видаткових зобов'язань головного розпорядника для оцінки того, наскільки ці зобов'язання відповідають повноваженням відповідного рівня влади, його цілям і завданням;

- використати результати цієї інвентаризації при визначенні переліку бюджетних благ, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів відповідного бюджету, при проведенні межі між платними послугами і безплатними благами;

- оцінити методи визначення обсягу бюджетних коштів, необхідних для фінансування кожного з видаткових зобов'язань, здійснивши максимально можливий взаємозв'язок цих обсягів з якістю благ і кількістю їх споживачів.

Роздільне планування діючих і прийняття нових зобов'язань передбачає, що першочерговому включенню до бюджету підлягають видатки на фінансування діючих видаткових зобов'язань, відображених у реєстрі видаткових зобов'язань. Прийняття нових видаткових зобов'язань може здійснюватися в межах різниці між обсягом діючих зобов'язань і бюджетних доходів і джерелами фінансування дефіциту бюджету на плановий період. Роздільне

планування зобов'язань є ефективним інструментом забезпечення фінансової стійкості бюджетів і дозволяє:

1. підвищити фінансову дисципліну, щоб уникнути прийняття нових зобов'язань в умовах невиконання діючих зобов'язань і зростання навантаження на бюджет;

2. забезпечити елементи конкуренції між суб'єктами бюджетного планування при розподілі діючих зобов'язань, що підвищить їх стимули як до ефективності видатків бюджету, так і до підвищення якості заявок на прийняття нових зобов'язань;

3. передбачити обов'язкову оцінку впливу видаткових зобов'язань, прийнятих у ході поточного бюджетного періоду, на перспективні діючі зобов'язання, і оцінити, як вони можуть бути профінансовані за рахунок прогнозованих доходів бюджету.

Забезпечення спрямування бюджетних видатків на досягнення суспільно значимих результатів у наданні державних (місцевих) благ можливе шляхом оприлюднення суб'єктом бюджетного планування звіту про результати діяльності, підвищення якості цільових програм, обґрунтування бюджетних асигнувань тощо. Крім, того у ході бюджетного процесу мають виконуватись такі заходи:

1) проводити кількісну оцінку результативності видатків суб'єктів бюджетного планування, що відображає як обсяг і якість надання бюджетних благ громадянам (безпосередні результати), так і їх вплив на соціально-економічну ситуацію в поселенні (кінцеві результати). Кількісні показники мають не виходити за межі повноважень відповідного рівня влади, максимально відображати власні зусилля суб'єкта бюджетного планування і не залежати від зовнішніх обставин, визначатися його діяльністю в плановому періоді, бути порівняні з показниками інших головних розпорядників;

2) проводити аналіз результативності діяльності суб'єктів бюджетного планування у звітному періоді, виявляти причини невиконання цих показників. При цьому важливо оцінити як досягнення показників безпосередніх результатів, так і їх вплив на прогнозовану динаміку показників кінцевих результатів. Невиконання показників результативності не повинне автоматично призводити до зміни обсягів фінансування суб'єкта бюджетного планування, але має бути індикатором наявності проблем з результативністю видатків, які вимагають прийняття рішень;

3) забезпечити розподіл діючих зобов'язань залежно від їх результативності і прогнозованого внеску у виконання пріоритетів

соціально-економічної політики в державі. При цьому необхідно забезпечити елементи конкуренції між суб'єктами бюджетного планування за бюджетні асигнування для прийнятих зобов'язань, які нівелювали б стимули до зниження показників результативності, забезпечили відповідальність за необгрунтоване завищення даних показників;

4) забезпечити участь в оцінці результативності діяльності суб'єктів бюджетного планування широкого кола зацікавлених учасників і його публічності. Це можна досягнути тоді, якщо ключову роль буде належати комісії з підвищення результативності бюджетних видатків, що має на паритетних засадах представників законодавчої і виконавчої влади, громадськості, експертів тощо.

Реструктуризацію бюджетної мережі можна здійснювати за такими взаємозалежними напрямками: оптимізація бюджетної мережі, залучення організацій недержавного сектора до надання державних (місцевих) послуг. Така реструктуризація мережі сприятиме підвищенню ефективності бюджетних видатків, економії бюджетних коштів, створенню конкуренції публічних послуг.

Оптимізація бюджетної мережі необхідна для приведення розміщення мережі у відповідність зі сформованою структурою розселення. Це дозволить скоротити кількість державних (місцевих) установ, за рахунок тих організацій, у яких підвищені видатки на одиницю наданої послуги не пов'язані з її високою якістю, що дасть можливість щорічно заощаджувати бюджетні ресурси без зниження якості бюджетних благ. Для раціоналізації бюджетної мережі потрібно:

— організувати моніторинг бюджетної мережі (кількість бюджетних установ, кількість персоналу, використовувані ресурси, обсяг і якість надання державних (місцевих) послуг у розрізі бюджетних установ);

— оцінити потребу в бюджетних установах з обліком необхідного (бажаного) рівня забезпеченості державними (місцевими) послугами;

— розробити і затвердити програму реструктуризації бюджетної мережі (по галузях), включаючи перепрофілювання бюджетних установ, приєднання окремих установ (об'єднання кількох) до інших організацій, ліквідацію бюджетних установ, залучення приватного сектора до надання державних (місцевих) послуг;

— організувати роботу з громадянами і працівниками бюджетних установ для підвищення рівня суспільної підтримки процесу раціоналізації бюджетної мережі;

— забезпечити оцінку задоволеності громадян надаваними державними (місцевими) послугами (результати опитувань). З урахуванням цієї оцінки прийняти подальші кроки із реструктуризації бюджетної мережі.

Конкурсне розміщення державного (місцевого) замовлення на надання послуг може привести до економії бюджетних коштів на одиницю досягненого результату. Залучення організацій недержавного сектора до надання державних (місцевих) послуг потребує здійснення таких заходів:

— розробка концепції (програми) залучення недержавних постачальників державних (місцевих) послуг, включаючи соціальні;

— внесення в нормативно-правові акти місцевого самоврядування змін, спрямованих на виконання концепції (програми) залучення недержавних постачальників державних (місцевих) послуг і створення сприятливих умов для використання контрактної системи їх надання;

— затвердження порядку укладання контрактів на середньостроковий період (включаючи типову форму контракту);

— завершення приватизації державних (місцевих) підприємств у секторах, де послуги можуть надаватися недержавними постачальниками.

Таким чином, залучення організацій недержавного сектора до надання державних (місцевих) послуг дозволить збільшити конкуренцію між постачальниками цих послуг і оптимізує видатки бюджету. Приватизація державних (місцевих) підприємств допоможе залучити додаткові надходження неподаткових доходів до бюджету та знімає з бюджету субсидіарну відповідальність у випадку банкрутства підприємства.

Вдосконалення управління інвестиціями в умовах кризи є важливим кроком підвищення ефективності видатків бюджету у двох напрямках: застосування процедури відбору нових інвестиційних проектів, фінансованих за рахунок бюджетних коштів; моніторинг виконання інвестиційних проектів, здійснюваних за рахунок коштів бюджету, та використання його результатів у прийнятті рішень.

Для розробки і впровадження процедури відбору нових інвестиційних проектів, фінансованих за рахунок бюджетних коштів, потрібно:

— нормативно-правове закріплення положення про необхідність розробки інвестиційного проекту на всі капітальні вкладен-

ня, що перевищують установлений строк. Капітальні вкладення спрямовані на запобігання або ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій мають особливі умови розробки інвестиційного проекту;

— затвердження методики відбору інвестиційного проекту;

— затвердження порядку експертизи вартості інвестиційного проекту;

— відображення бюджетних асигнувань на здійснення бюджетних інвестицій у складі відомчої структури видатків окремо по кожному інвестиційному проекту.

Для моніторингу виконання інвестиційних проектів, здійснюваних за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, і використання результатів моніторингу при прийнятті інвестиційних рішень рекомендуються такі заходи:

— інвентаризація інвестиційних проектів, оцінка обсягів незавершеного будівництва по об'єктах, будівництво яких здійснюється з місцевого бюджету;

— ухвалення рішення про долю кожного об'єкта незавершеного будівництва: завершення будівництва, консервація будівництва, продаж недобудованого об'єкта;

— затвердження положення про моніторинг виконання інвестиційних проектів, здійснюваних за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів.

Результатом виконання даних заходів має стати зниження частки незавершеного будівництва з понад плановими строками у загальному його обсязі.

В умовах недостатності фінансових ресурсів важливо сповна використати резерви зі скорочення капітальних видатків. Зі збережених обсягів капітальних видатків можна встановити таку черговість:

— по-перше, завершити розпочате будівництво (пріоритетність фінансування залежить від ступеня завершеності будівництва), тому що консервація незавершеного будівництва пов'язана зі значними видатками;

— по-друге, спрямування капітальних видатків на зниження поточних видатків у середньостроковій перспективі (наприклад, впровадження ресурсозберігаючих технологій або видатки на реструктуризацію бюджетної мережі);

— по-третє, здійснення капітальних видатків на сприяння зростанню зайнятості громадян (громадські роботи).

Підвищення адресності заходів з соціальної підтримки громадян передбачає відмову від штучного розширення пільгових категорій громадян (наприклад, від присвоєння звань «заслужений» чи «народний»). Треба оцінити всі існуючі пільги і виплати, спрямовані на соціальну підтримку окремих категорій громадян, з погляду їх адресності, тобто необхідно визначити, наскільки вони сприяють збільшенню добробуту бідних громадян. Потім розробити середньострокову програму заміни розрізнених і не пов'язаних з добробутом конкретного громадянина пільг і виплат на єдину систему адресної підтримки найбідніших громадян. Для зниження соціальних наслідків таких заходів створити дві системи соціальної підтримки:

1) діюча система соціальної підтримки, спрямована на допомогу окремим категоріям громадян залежно від їх статусу. Її фінансування поступово скорочується за допомогою низьких коефіцієнтів індексації відповідних виплат;

2) адресна допомога найбільш нужденних верств громадян, що збільшується (навіть випереджальними темпами) через згорання діючої системи соціальної підтримки, орієнтованої на соціальний статус громадян.

Результатом такої роботи стане система, при якій найбідніші громадяни зможуть у межах виділених бюджетних коштів самостійно вибирати конкретні види послуг і їх постачальників (як державних, так і недержавних). Це дозволить, з одного боку, оптимізувати видатки бюджету, а з іншого боку, підвищить їх адресність і ефективність. Тому доцільно монетизувати пільги. Щоб уникнути зростання соціальної напруженості, скасування пільг у натуральному вигляді має супроводжуватися значними (навіть трохи надлишковими) грошовими виплатами. З часом таку надмірність можна нівелювати за рахунок помірнішої індексації.

Видатки бюджетних коштів з урахуванням організації співробітництва територіальних громад передбачають об'єднання зусиль кількох територіальних громад для вирішення міжгосподарських проблем, питань надання соціальних послуг, що вимагають значних фінансових і матеріальних ресурсів, наприклад:

а) управління об'єктами водопостачання, водовідведення, електропостачання, газопостачання;

б) організація утримання доріг, утилізації й переробки твердих побутових і промислових відходів;

в) утримання місць поховань;

- г) надання медичних послуг;
- д) надання загальної середньої і позашкільної освіти;
- е) спільна організація діяльності культурно-просвітницьких установ і спортивних споруд;
- ж) створення засобів масової інформації тощо.

Міжтериторіальне співробітництво для вирішення питань місцевого значення здійснюється шляхом створення спільних господарюючих суб'єктів або некомерційних організацій шляхом спільного їх фінансування або делегування цих повноважень на районний рівень. Наприклад, у сфері освіти можна здійснювати спільне утримання дитячих оздоровчих таборів, установ позашкільної освіти; в охороні здоров'я — пологових будинків, поліклінік, станцій швидкої медичної допомоги тощо. Такий підхід дозволить місцевому самоврядуванню вирішити взаємні інтереси шляхом максимального навантаження наявних бюджетних установ, одержуючи ресурси відповідних бюджетів, з одного боку, та уникнути необхідності бюджетних видатків на будівництво нових установ — з іншого.

Орієнтація бюджетної політики на підтримку громадян, а не підприємств, допоможе сконцентрувати видатки державного і місцевих бюджетів переважно на підтримці громадян як щодо недопущення різкого зниження якості та доступності надаваних бюджетних благ, так і сприятиме зайнятості в різних формах.

Необхідно забезпечити пріоритетність виконання першочергових публічних зобов'язань, зокрема на соціальне забезпечення громадян, оплату комунальних послуг, медичне забезпечення й інших. Варто не допускати (вжити заходів до усунення) заборгованості головного розпорядника з оплати праці працівників бюджетної сфери, державних виплат громадянам з дітьми, виконанні заходів соціальної підтримки, установлених законодавством, для ветеранів праці, ветеранів і дітей війни, осіб потерпілих від політичних репресій, надання громадянам житлових субсидій, а також на оплату комунальних послуг бюджетними установами. У випадку появи такої заборгованості органам місцевого самоврядування можна направляти одержувані з державного бюджету ресурси нецільового характеру (дотації і бюджетні кредити) тільки на їх погашення.

Неефективність широкомасштабної підтримки підприємств із бюджету обумовлена рядом причин, головними з яких є:

- невизначеність економічних перспектив тих або тих підприємств у період спаду ділової активності;

- нерациональність політики фактичної підтримки неефективних власників і менеджерів, що не забезпечили в період економічного зростання резервів для виживання у складніших економічних умовах;

- неможливість забезпечити критерії і процедури прозорості такої підтримки.

Безпосередня підтримка підприємств може бути доцільна тільки у виняткових випадках, зокрема щодо інфраструктурних галузей і вузького кола мономіст. Треба передати об'єкти соціально-побутового комплексу з балансу підприємства на баланс місцевого самоврядування або відокремити соціально-побутовий комплекс у самостійну юридичну особу. В умовах недостатності бюджетних ресурсів доцільно обмежити надмірне нарощування державної підтримки сільського господарства, а зосередитись на фінансуванні пріоритетних державних програм і заходів аграрного сектору.

Жорсткість режиму економії бюджетних коштів у випадку погіршення економічної кон'юнктури передбачає здійснення таких заходів:

- недопущення збільшення чисельності працівників бюджетної сфери і органів державного управління;

- встановлення мораторію на підвищення оплати праці державних цивільних службовців у випадку заборгованості із заробітної плати в бюджетному секторі;

- скорочення видатків на утримання органів державної влади і місцевого самоврядування. Необхідно встановити ліміти на кількість службового транспорту для обслуговування органів державної влади, нормативи інших поточних видатків на утримання органів державного управління, послуги мобільного зв'язку, скоротити придбання основних фондів органів державної влади. Аналогічні заходи можуть бути рекомендовані до прийняття органами місцевого самоврядування.

Тому, незалежно від економічної кон'юнктури: провести ресурсозберігаючі заходи для підвищення ефективності використання коштів бюджету — установка приладів, що контролюють споживання електроенергії, теплоенергії, води і газу; підвищити ефективність системи закупівель — підвищити частку продукції закуплену на електронних аукціонах, організувати виплату коштів лише після завершення роботи, державні закупівлі на великі контракти ділити на окремі конкурсні етапи і виділяти фінансу-

вання по завершенню кожного етапу, відмовитися від надання яких-небудь переваг регіональним виробникам при розміщенні державних замовлень.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Таким чином, раціоналізація бюджетних видатків, вимагає підвищення їх ефективності в таких ключових напрямках:

- ✓ забезпечення збалансованості і стійкості державного і місцевих бюджетів;
- ✓ впровадження програмно-цільових принципів організації діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування;
- ✓ розвиток нових форм надання і фінансового забезпечення публічних послуг (реструктуризація бюджетного сектора);
- ✓ підвищення ефективності розподілу бюджетних ресурсів;
- ✓ оптимізація функцій державного управління, підвищення ефективності їх забезпечення;
- ✓ проведення заходів зі скорочення бюджетних видатків на виконання окремих зобов'язань;
- ✓ реформування державного фінансового контролю і розвиток внутрішнього контролю;
- ✓ впровадження заходів щодо підвищення енергетичної ефективності;
- ✓ розвиток інформаційної системи управління державними фінансами, що сприяє підвищенню прозорості діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування.

Бібліографічний список

1. *Балацький Є. О.* Бюджет міста у системі фінансів території: монографія / Є. О. Балацький. — Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ, 2011. — 302 с.
2. *Бояр А. О.* Бюджетний процес у Європейському Союзі: монографія. — Луцьк: Вежа-Друк, 2012. — 522 с.
3. Бюджетна система: підручник / [А. Є. Буряченко, Л. П. Гладченко, С. Я. Кондратюк та ін.]; за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. — К.: Центр учбової літератури; Тернопіль: Економічна думка, 2012. — 871 с.
4. *Дем'янишин В.Г.* Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: моногр. / Дем'янишин В.Г. — Тернопіль: ТНЕУ, 2008. — 496 с.
5. *Дехтяр Н. А.* Особливості формування та реалізації бюджетної політики України у сфері державних видатків [Електронний ресурс] / Н. А. Дехтяр // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2014. — Вип. 38. — С. 124-133. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pprbsu_2014_38_15.pdf

6. Жулінська К. М. Моделювання впливу видатків місцевих бюджетів на сталий розвиток регіону [Електронний ресурс] / К. М. Жулінська, О. С. Квачан // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2014. — Вип. 38. — С. 144—164. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pprbsu_2014_38_17.pdf

7. Набока Т. С. Оптимізація структури видаткової частини бюджету [Електронний ресурс] / Т. С. Набока // Економіка України. — 2014. — № 1. — С. 51—62. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/EkUk_2014_1_5.pdf251

8. Озерчук О. В. Вплив бюджетних видатків на інвестиційну діяльність в Україні [Електронний ресурс] / О. В. Озерчук // Вісник Одеського національного університету. Економіка. — 2013. — Т. 18, Вип. 2(1). — С. 66—71. — Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vonu_econ_2013_18_2\(1\)_17.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vonu_econ_2013_18_2(1)_17.pdf)

9. Савка В. В. Реформування системи планування та фінансування видатків місцевих бюджетів [Електронний ресурс] / В. В. Савка // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. — 2013. — Вип. 2. — С. 304—313. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvldu_e_2013_2_35.pdf

10. Фінанси: підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. — К.: Знання, 2008. — 611 с.

References

1. Balatskyi, Ie. O. Biudzhet mista u systemi finansiv terytorii [City budget in the system of territorial finance]: monografiia / Ie. O. Balatskyi. — Sumy: DVNZ «UABS NBU — (2011). — 302 p. [In Ukrainian]

2. Boiar, A. O. Biudzhetnyi protses u Ievropeiskomu Soiuzi [Budgetary process in European Union]: monografiia. — Lutsk: Vesh-Druk (2012). — 522 p. [In Ukrainian]

3. Biudzhetna systema [Budgetary system]: pidruchnyk / [A. Ie. Buriachenko, L. P. Gladchenko, S. Ia. Kondratiuk ta in.]; za nauk. red. V. M. Fedosova, S. I. Iuriia. — K.: Tsentр uchbovoi literatury; Ternopil: Ekonomichna dumka (2012). — 871 p. [In Ukrainian]

4. Demianyshyn, V. G. Teoretychna kontseptualizatsiia i praktychna realizatsiia biudzhetnoi doktryny Ukrainy [Theoretical conceptualization and practical realization of budgetary doctrine of Ukraine]: monogr. / Demianyshyn V. G. — Ternopil: TNEU (2008). — 496 p. [In Ukrainian]

5. Dehtiar, N. A. Osoblyvosti formuvannia ta realizatsii biudzhetnoi polityky Ukrainy u sferi derzhavnykh vydatkiv [Peculiarities of forming and realizing budgetary policy of Ukraine in the area of state expenditures]. [Elektronnyi resurs] / N. A. Dehtiar // Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy. — 2014. — Vyp. 38. — P. 124—133. — Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pprbsu_2014_38_15.pdf [In Ukrainian]

6. Zhulinska, K. M. Modeliuvannia vplyvu vydatkiv mistsevykh biudzhetyv na stalyy rozvytok rehionu [Modeling of influence of local budget expenditures on stable development of the region]. [Elektronnyi resurs] / K. M. Zhulinska, O. S. Kvachan // Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy. — 2014. — Vyp. 38. — P. 144-164. — Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pprbsu_2014_38_17.pdf [In Ukrainian]

7. Naboka, T. S. Optyimizatsiia struktury vydatkovoi chastyny biudzhetu [Structure optimization of budget expense part]. [Elektronnyi resurs] / T. S. Naboka // Ekonomika Ukrainy. — 2014. — № 1. — P. 51-62. — Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/EkUk_2014_1_5.pdf251 [In Ukrainian]

8. Ozerchuk, O. V. Vplyv biudzhetykh vydatkiv na investytsiinu diialnist v Ukraini [Influence of budget expenses on investment activity in Ukraine]. [Elektronnyi resurs] / O. V. Ozerchuk // Visnyk Odeskogo natsionalnogo universytetu. Ekonomika. — 2013. — T. 18, Vyp. 2(1). — P. 66-71. — Rezhym dostupu: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vonu_econ_2013_18_2\(1\)_17.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vonu_econ_2013_18_2(1)_17.pdf) [In Ukrainian]

9. Savka, V. V. Reformuvannia systemy planuvannia ta finansuvannia vydatkiv mistsevykh biudzhetyv [Reform of the system of planning and financing local budget expenditures]. [Elektronnyi resurs] / V. V. Savka // Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav. Seriia ekonomichna. — 2013. — Vyp. 2. — P. 304—313. — Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvldu_e_2013_2_35.pdf [In Ukrainian]

10. Finansy [Finance]: pidruch. / za red. S. I. Iuriiia, V. M. Fedosova. — K.: Znannia (2008). — 611 p. [In Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 29 квітня 2014 р.

УДК 336.14

Кондратюк Сергей Яковлевич,

канд. экон. наук, доц., доцент кафедры финансов
ГВУЗ «КНЭУ имени Вадима Гетьмана»
(03680, Украина, Киев, проспект Победы, 54/1)
E-mail: kondratuk_sergey@ukr.net

РАЦИОНАЛИЗАЦИЯ РАСХОДОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО И МЕСТНЫХ БЮДЖЕТОВ В УКРАИНЕ

АННОТАЦИЯ. В статье рассмотрены концептуальные подходы к рационализации расходов государственного и местных бюджетов в Украине для формирования основ устойчивого социально-экономического развития страны и антикризисной бюджетной безопасности. Модель рацио-

рационализации расходов бюджета является важной предпосылкой для эффективного управления ними. Поэтому направлена на организацию бюджетного процесса, ориентированного на результат, реструктуризацию бюджетной сети, совершенствование управления инвестициями, повышение адресности мероприятий по социальной поддержке граждан, ужесточение режима экономии бюджетных средств. Социальным последствием будет ориентация бюджетной политики на поддержку граждан, а не предприятий. Статья подтверждает исходную базовую позицию в организации финансовой деятельности государства — обоснованность, целесообразность и целевое направление расходов бюджета.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: государственный бюджет, расходы бюджета, местные бюджеты, рационализация расходов бюджета, бюджетные средства, реструктуризация бюджетной сети.

UDC 336.14

Kondratiuk Sergei Yakovich,

Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor,
Associate Professor Department of Finance

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
(54/1, Prospect Peremogy, Kyiv, 03680, Ukraine)

E-mail: kondratuk_sergey@ukr.net

RATIONALIZATION OF STATE AND LOCAL BUDGET EXPENDITURES IN UKRAINE

ABSTRACT. Conceptual approaches to rationalization of expenditures of state and local budgets in Ukraine for forming a basis for a stable social and economic development of the country and anti-crisis system of budgetary security are examined in the article. The model of rationalization of budgetary expenditures is an important precondition for their effective management. Hence it is directed on organizing the result-oriented budgetary process, restructuring the budgetary network, improving the investment management, better targeting of measures on social support of citizens, stiffness of budgetary-fund saving mode. There has to be such a social consequence as orientation of budgetary policy on support of citizens rather than enterprises. The article confirms the opening basic position in organization of state financial activity — reasonability, expediency and target direction of budgetary expenditures.

KEY WORDS: state budget, expenditures of a budget, local budgets, rationalization of expenditures of a budget, budgetary funds, restructuring of a budgetary network.